қәнигелестирилген мектеплерди басқышпа-басқыш шөлкемлестириў белгиленди.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевтың басшылығында жоқарыда атап өтилген илажлардың әмелге асырылыўы, тәлим-тәрбия системасының пүткиллей реформа етилиўи, оның заман талапларына сай ҳәм дүньялық раўажланған еллердиң тәжирийбесин есапқа алып қайта қурылыўы жаңаша дүньяға көзқарасқа, билим ҳәм уқыпларға ийе жаслар әўладын қәлиплестириў жолындағы табыслы дәслепки қәдемлер десек, дурыс болады.

Президент Шавкат Мирзиёев Олий Мәжилиске мүрәжатында жаслар тәрбиясына айрықша итибар қаратып, биз реформаларымыздың көлемин ҳәр тәреплеме жетик, заманагөй билим ҳәм өнеримизди пухта ийелеген, күш-ғайратлы, инталы жасларымызға сүйенемиз, деп айрықша атап көрсетти. «Биз, - деди Президентимиз, - өз алдымызға елимизде Үшинши Ренессанс тырнағын қурыўдай уллы мақсетти қойған екенбиз, оның ушын жаңа Хорезмийлер, Берунийлер, Ибн Синалар, Улығбеклер, Наўайы ҳәм Бабурларды тәрбиялап беретуғын орталық ҳәм шараятларды жаратыўымыз керек» [3]. Бул ушын бәринен бурын тәлим-тәрбияны раўажландырыўымыз, илим-пән ҳәм инновацияларды жетилистириўимиз, жасларға барлық имканиятларды жаратып бериўимиз ҳәм оларды қоллап-қуўатлаўымыз ҳәммемиз ушын үстинликке ийе ўазыйпа болыўы шәрт. Мине, сонда ғана халқымыздың бийбаҳа байлығы болған жаслар қүдиретли күшке айналады.

Усы мақсетте, деп атап көрсетти Журтбасшымыз – «Жаңа Өзбекстан – мектеп босағасынан, тәлим-тәрбия дизиминен басланады» деген идея тийкарында кең көлемли реформаларды әмелге асырамыз» [3].

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Ташкенттеги мәлимлеме-коммуникация технологиялары бағдарына байланыслы пәнлерди терең оқытыўға қәлиплестирилген Муҳаммед ал-Хорезмий атындағы мектептиң муғаллим ҳәм оқыўшылары менен ушырасыўда (2019-жыл 23-декабрь) былай деген еди: «Барлық жумысларымыз, реформаларымыз Өзбекстанның ертеңги күни ушын, бул келешектиң тийкары болса – Сиз, жаслар. Көзлериңизден көрип турман: Сизлер билимли, Ўатанымызға мүнәсип перзент болып жетисесиз. Бул ушын барлық шараятлар жаратып беремиз… Жаңа Өзбекстанды, әлбетте, жаслар менен бирге қурамыз».

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Өзбекстан жаслар форумында сөйлеген сөзинде жасларға қарата илимлибилимли болыўды нәсият етип мына жалынлы сөзлер менен оларға мурәжат етти: «Илимди қәдирлең, илимге умтылың! Бир секунд ўақтыңыз да бийкар өтпесин! Жаслық – өмирдиң ең бийбаҳа дәўири. Илим ҳәм билим – отта жанбайтуғын, суўда батпайтуғын, ҳеш ким сизден тартып ала алмайтуғын байлық екенин ҳасла умытпаң!» [3].

Өзбекстанда үлкен үмит ҳәм жақсы нийет пенен әмелге асырылып атырған ислер нәтийжесинде пайда болып атырған ҳәзирги заман талапларына жуўап беретуғын жетик, кәмилликке умтылыўшы жаслар раўажланған мәмлекетлер қатарында туратуғын, келешеги уллы жаңа Өзбекстанды ҳәм оның қурамында жаңа Қарақалпақстанды қуратуғыны, Президентимиз ҳәм халқымыздың исенимин ақлайтуғыны сөзсиз.

Әдебиятлар

1. Мирзиёев Ш.М. Еркин ҳәм абадан, демократиялық Өзбекстан мәмлекетин мәрт ҳәм уллы халқымыз бенен бирге қурамыз. / «Еркин Қарақалпастан», 17-декабрь, 2016.
2. Мирзиёев Ш.М Физикалық ҳәм руўхый жетик жаслар ийгиликли мақсетимизге жетиўге таянышымыз ҳәм сүйенишимиз болады. /«Еркин Қарақалпақстан», 4-июль 2017.
3. Мирзиёев Ш.М Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга Мурожаатномаси (29 декабрь 2020 йил). / «Еркин Қарақалпақстан», 30-декабрь 2020.
4. Мирзиёев Ш.М. Өзбекстан Республикасы Президентиниң Өзбекстан жаслары форумында шығып сөйлеген сөзи. / «Еркин Қарақалпақстан», 29-декабрь 2020.
5. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. – Т.: «Маънавият», 2008.
6. «Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Қонуни. /«Халқ сўзи», 15 сентябрь 2016 йил.
7. «Жасларға тийисли мәмлекетлик сиясат ҳаққында»ғы Қарақалпақстан Республикасы Нызамы. / «Еркин Қарақалпақстан», 11-апрель 2017.
8. Жаслар менен мәнзилли ҳәм системалы ислесиў бойынша әҳмийетли ўазыйпалар белгиленди. /«Еркин Қарақалпақстан», 16-январь 2021.
9. Егер, экономика – жәмийеттиң денеси болса, оның руўхы ҳәм жаны – мәнаўият болып табылады. / «Еркин Қарақалпақстан», 21-январь 2021.
10. Бердақ. Сайланды шығармалары. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1997.
11. Комилов Н. Тасаввуф. 1-китоб. –Т.: «Ёзувчи», 1996.

РЕЗЮМЕ

Мақолада комил инсон тушунчасининг моҳият-мазмуни, уни тарбиялашнинг жамият учун зарурат эканлиги сўз қилинади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев асарлари асосида юртимизда комил инсонни тарбиялаш борасида олиб борилаётган тадбирлар таҳлил қилинади.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются различные аспекты сущности содержания понятий «совершенный человек», показываются необходимость для общества такого человека. На основе трудов Президента Республики Узбекистан Шавкат Мирзиёева анализируется принимаемые различные меры по воспитанию совершенного человека в нашей стране.

SUMMARY

The article examines various aspects of the essence of the content of the concept of "ideal person", shows the need for such a person for society. Based on the works of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev, various measures taken to educate a perfect person in our country are analyzed.

O’ZBEKISTONNING OLIY TA’LIM MUASSASALARIDAGI EFL (INGLIZ TILI CHET TILI SIFATIDA) DARSLARIDA LOYIHAGA ASOSLANGAN TA’LIM (PBL)NI AMALGA OSHIRISHNING AFZALLIKLARI

U.K.Axmedova - *tayanch doktorant*

Urganch davlat universiteti

Tayanch so’zlar: loyihaga asoslangan ta'lim, kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash, hamkorlikda ishlash, kreativlik, EFL auditoriyasi,texnologik yangiliklar.

Ключевые слова: проектное обучение, коммуникативная компетентность, критическое мышление, сотрудничество, творчество, аудитория английского языка как иностранного, технологические инновации.

Key words: project-based learning, communicative competence, critical thinking, collaboration, creativity, EFL audience, technological innovation.

Ingliz tili butun dunyoda keng qo'llaniladigan eng muhim xalqaro tilga aylandi. Bugungi davrda butunjahon aholisi bir-biri bilan muloqot qilish uchun ingliz tilini *lingua franca* sifatida ishlatishga harakat qilishmoqda. 21-

asrning insonlari o’zlarining professional hayotlarida oldinga siljishni xohlasalar, unda ingliz tili bu jarayonda muqarrar qadamdir. Demak, ingliz tilini yuqori darajada bilishga bo'lgan talab juda muhim bo'lib qoldi. Bu esa o’z navbatida ingliz tili o’qituvchilarining oldiga til o’qitishda yanada oson uslublarni ishlab chiqishni va sinab ko’rishni maqsad qilib qo’ymoqda. Bu o’rinda esa 21- asr ingliz tili o’qitish metodikasining eng samarali va dolzarb bo’lib borayotgan yondashuvlaridan biri Loyihaga asoslangan ta'lim(PBL) ni alohida ta’kidlab o’tishimiz juda muhim. Amaldagi tadqiqotlar shuni ko'rsatayaptiki, PBL an'anaviy ta’limdan ko'ra ko’proq samarali ekanligi va bu ingliz tilini tez orada, mukammal o’rganishga yordam berishini isbotlamoqda [5:56].

Ammo shuni alohida ta’kidlash joizki, kun o’tgan sayin yangi elektron qurilmalarning paydo bo’layotganligi va texnologiya yangiliklari talabalarning dars jarayonlariga bo’lgan qiziqishini o’g’irlab bormoqda. Bu esa o’z o’rnida talabalarni darslarga jalb qilish va uyga vazifa bajarish jarayonlariga salbiy ta’sir ko’rsatyapti. Bunday holatda biz fidokor til o’rgatuvchi o’qituvchilar dars jarayonlariga samarali va qiziqarli uslublarni joriy qilishimiz, yangi-yangi uslublarni yaratishga harakat qilishimiz kerak. Ingliz tili o’qitish darslarida Loyiha ishlarini amalga oshirish talabalarga ma'lumotni tushunish, qo'llash va saqlashga yordam beradigan samarali usuldir. Loyiha ishlarini bajarish talabalarga juda katta motivatsiya bag’ishlaydi va o'qishga bo'lgan qiziqishlarini oshiradi.

*“**O'quvchilarga hayotdagi muammolarni hal qilish bilan ishlashga chaqirilganda, butun dunyo sinfga aylanadi**”* [6:15]. Haqiqatdan ham talabalar o’z loyiha ishlarining taqdimotlariga tayyorlanish uchun Internet tarmoqlarida tadqiqotlar olib borayotganini, veb-saytlar va raqamli ommaviy axborot vositalarining taqdimotlarini rejalashtirishayotganini yoki biror yangilik yaratish bo'yicha guruhlar, o'zlarining tengdoshlarini hamkorlik va taqdimot qobiliyatlarini shiddat bilan rivojlanayotganini aynan loyiha ishlarini bajarayotgan jarayonda kuzatish mumkin. Bu jarayonda talabani hech kim til o’rgatishga majburlamaydi. Ular o’z-o’zidan tilni ixtiyoriy ravishda, ulkan zavqqa to’lib, do’stlari bilan hamkorlikda bir-birining xato kamchiliklarini to’g’rilagan holda o’rganishadi. Ushbu parametr va ushbu turdagi faoliyatlarning nomi va maqsadi bor. Bu Loyihaga asoslangan ta’lim deb ataladi va u talabalarni qiziqtirish va ularga o'zlarining ta'lim olishlari uchun an'anaviy sinflarda eshitilmagan yo'llar bilan javobgarlikni kuchaytirish uchun mo'ljallangan [6:89].

Bransford va Shteynning fikricha loyiha asosida o'qitish - bu talabalarni barqaror, hamkorlikda tergovga jalb qilish uchun keng qamrovli o'quv uslubidir**.** Oddiy qilib aytganda, loyiha asosida o'qitish - bu talabalar guruhi o'rtasidagi aloqani ta'minlaydigan va bu masalani talabalarning qalblariga yaqinlashish kabi bosqichma-bosqich natijalarni taqdim eta oladigan ishlarning bajarilishidir. Loyihalarni tayyorlash va tashkil qilish jarayonida talabalar ommaviy taqdimotning hayajonli daqiqalariga duch kelganda, odatda bir-birlarini rag'batlantiradilar va ma'naviy qo'llab-quvvatlaydilar.

Kollinz, Braun va Nyumanning fikriga ko'ra Loyiha asosida o'rganish - bu o'quvchilarga o'z muammolarini aniqlash va shakllantirishga imkon beradigan yondashuv. Ular qo'ygan maqsadlar atrof-muhit bilan o'zaro aloqalar paytida kutilmagan kashfiyotlarga ko'rsatma bo'lib xizmat qiladi.

Loyihalar odatda bir necha bosqichlarni va bir necha kunni talab qiladi. Ba’zan bir necha kun va undan ko'proq, hatto bir semestrcha gacha vaqtni olishi mumkin. Loyihalar, shuningdek, kooperativ guruhli o'rganishni talab qiladi. Ular mahsulot yoki ishlashni ishlab chiqishga e'tiborni qaratishi mumkin va talabalardan tadqiqot olib borishni, muammolarni hal qilishni va ma'lumotlarni sintez qilishni talab qilishi mumkin. Garchi bugungi ingliz tilini o’qitish metodikasida loyihalar yangi kontseptsiya bo'lmasada, ushbu model bugungi kunda o'qituvchilar oldida turgan ko'plab vazifalarni haqiqiy baholashni qo'llash, yuqori darajadagi fikrlash qobiliyatlarini singdirish, hayot tanloviga rahbarlik qilish va o'quvchilarning shaxsiy qiziqishlariga mos tajribalar bilan ta'minlash uchun samarali dasturdir [1:32].

Tomas "Loyihaga asoslangan ta'lim" o'quv dasturiga tayanishi kerakligini ta'kidlaydi. Bu o'qitish va o'rganish modeli; loyihalarni tayinlash orqali o'quvchilarga yo'naltirilgan ta'limni ta'kidlaydigan o'quv dasturini ishlab chiqish va o'qitish uslubidir. Loyihani amalga oshirayotgan talabalar o'zlarining qobiliyatlarini to’g’ri baholay olishlari, o’zlarini tekshirish va namoyish qilishlari, loyihaning xaritasini tuzish va uni amalga oshishini ko'rishdan kelib chiqadigan o'ziga ishonchni namoyon etishlari uchun juda muhimdir. Bundan tashqari talabalar loyiha ishlarini bajarish davomida boshqalar bilan ishlashdan quvonch olishadi, muhim bilim va tushunchalarga ega bo'lishdan faxrlanishadi, yangi texnologiyalarni o'zlashtirish natijasida hosil bo'lgan ilhomlari bilan taqdimotlar qilishadi.

Loyiha ishlarini olib borishdagi jarayon qanday o’zi?

- *Loyiha - reja tuzish, jamoaviy ish va hamkorlik qilish, tizimli baholash, aks ettirish, mahsulot va namoyish qilishni sinab ko'rish va amalga oshirish;*
- *Bu vazifa natijasining namoyishi;*
- *Loyiha - bu talabalar jarayon bosqichlari, muhim jihatlari va vazifalari to'g'risida qaror qabul qiladigan ish;*
- *Turli xil til ko'nikmalarini birlashtirish kerakligi;*
- *Qobiliyat darajasi har xil bo'lgan talabalarning moslashishga qodir bo'lishi;*
- *Loyiha ba’zan yakka tartibda yakka o'zi amalga oshirish ham mumkin bo’lgan vazifa;*
- *Loyiha vazifasini bajarish uchun loyihalar til ko'nikmalarini yaxshilash bilan bir qatorda talabalarning hisobot berish ko'nikmalarini ham aks ettiradi .*

"Nima uchun loyiha ishlaridan foydalanish kerak?" degan savolga javob quyidagicha:

- ✓ *Loyiha ishlari odatda talabalarni, ayniqsa o'spirinlarni rag'batlantiradi;.*
- ✓ *Talabalar “**an'anaviy retsept**” bo'yicha ishlashdan ko'ra loyiha ishlarini bajarishdan zavqlanishadi;*
- ✓ *Loyiha uyatchang va o’zlashtirishi past o'quvchilarni guruhda katta ishlarni bajarishga undash usullaridan biridir [4:87].*
- ✓ *Loyiha ishlari CLIL (Tarkib va til bilan integratsiyalashgan o'rganish) bilan yaxshi bajariladi;*
- ✓ *Loyihalar o'rganishning samarali usuli hisoblanadi, chunki ular oddiy ishlardan ko'ra esda qoladi;*
- ✓ *Loyihalar talabalar hayoti bilan bog'liq bo'lgan muhim bog'lanishdir;*
- ✓ *Loyihalar tez rivojlanishni istagan o'quvchilarga tezlashtirish uchun imkoniyat yaratadi, talabalar kundalik topshiriqlarga qaraganda ko'proq va jiddiyroq e'tibor berishadi.*

Demak, xulosa o’rnida quyida ko'rib chiqishga arziydigan ba'zi bir fikrlarni keltirib o’tamiz:

• PBL talabalarning "yuqori darajadagi bilim qobiliyatlarini, kooperatsiya ko'nikmalarini, hayotiy muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish uchun qo'llanilishi mumkin va qo'llanilishi kerak.

• EFL darslarida PBL ushbu hayotiy ko'nikmalardan tashqari tilni (talaffuzi, so'z boyligi va grammatik tarkibiy qismlari bilan tinglash, gapirish, o'qish va yozish qobiliyatlarini) yaxshilashga yordam beradi. Haqiqiy til materiallaridan foydalanishga ruxsat beradi va aloqa qobiliyatini yaxshilaydi.

• PBL intizomga oid yondashuvni taqdim etadi, shu tufayli OTMda o'qiladigan mavzular shunchaki alohida predmetlar emas, balki hayotning turli sohalarida yuzaga keladigan muammolarni hal qilish uchun asosdir.

• PBL, samarali bo'lishi uchun, o'quv dasturining bir qismiga aylanishi kerak.

Albatta, PBLni maktabda ham, oliy o'quv yurtlarida ham amalga oshirish, uning samaradorligini o'lchash, turli talabalar yoshiga mos mavzularni tanlash va kamchiliklarini bartaraf etish yo'llarini izlashga yo'naltirilgan qo'shimcha tadqiqotlar zarur. An'anaviy ta'limga nisbatan PBL samaradorligini ham miqdoriy usullar bilan o'rganish kerak.

Adabiyotlar

1. Agustina, L. (2012). *Project-Based Learning*. Jurnal Linguistik Terapan. Retrieved on 31 October, 2014 from: http://jlt polinema.org/?tag=project-based-learning.
2. Beckett, G. H., & Slater, T. (2005). The project framework: A tool for language, content, and skills integration. *ELT journal*, 59(2), 108-116.
3. Markham, T. (2003). *Project-based Learning Handbook* [on line]. Buck Institute for Education . Available from:. Retrieved on April 4, 2015, from: http://www.bie.org
4. Rousová, V. (2008). Project-based Learning: Halloween Party. MA thesis. Brno (Czech Republic): Mazarikova University.
5. Simpson, J. (2011). Integrrating Project-Based Learning in an English Tourism Classroom in a Thai University. *Australian Catholic University ,Doctoral Thesis*. Sydney. –Austarlia:
6. Solomon, G. (2003). Project-Based Learning: a Primer. *Technology & Learning - The Resource for Education Technology*. Retrieved on April 14, 2015 from http://pennstate.swsd.wikispaces.net/file/view/PBL-Primer-www_techlearning_com.pdf
7. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project Based Learning*. California: The Autodesk Foundation.
8. Jamol Jalolov (2012) Chet tili o'qitish metodikasi . – T.: O'qituvchi. 3-b
9. Ko'chkarova M.S., Mamayeva N.K., (2007) O'qitishning interaktiv uslublari va o'quv jarayonini boshqarish. Trenerlar tayyorlash bo'yicha o'quv metodik qo'llanma. –Toshkent: 64-b.

REZYUME

Ushbu maqola PBL (Loyihaga asoslangan ta'lim) ning nazariy asoslarini, PBLni amalga oshirishning afzalliklari va undan foydalanish orqali talabalar erishishi mumkin bo'lgan ko'plab til o'rganishdagi muvaffaqiyatlarni o'z ichiga oladi. Shuningdek PBL (Project-based Learning) ning respublikamizning Oliy ta'lim muassasalaridagi zamonaviy tatbiq etilishi, xususan, EFL (ingliz tili chet el tili) darslarida nafaqat ingliz tilini PBL orqali innovatsion egallashni ta'minlash, balki talabalarni XXI asr ko'nikmalari bo'lmish kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash, jamoada ishlash va muammolarni hal qilish, ayniqsa, talabalardagi kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun ushbu loyihaning keng tarqalayotganligini ham ko'rsatib beradi.

РЕЗЮМЕ

В этой статье рассматриваются теоретические основы ПОО (проектно-ориентированного обучения), преимущество его внедрения и успехи в изучении языка, которых студенты могут достичь благодаря его использованию. Кроме того, он охватывает современное внедрение ПОО (проектное обучение) в высших учебных заведениях нашей республики, в частности, в классах EFL (английский как иностранный), не только для обеспечения инновационного овладения английским через ПОО, но и для обеспечения учащихся с такими навыками 21 века, как коммуникативная компетентность, критическое мышление, работа в команде, решение проблем и особенно креативность, преобладают для развития языковых навыков у учащихся.

SUMMARY

This article covers the theoretical foundations of PBL (Project-based Learning), the benefits of implementing it and language learning successes that students can achieve through its use. Also, it covers of the modern implementation of PBL in Higher Education Institutions in our Republic, in particular, at EFL (English as a Foreign Language) classes, not only to ensure innovative acquisition of English through PBL, but also to provide students with 21st century skills, such as communicative competence, critical thinking, teamwork, problem solving and creativity are prevalent for the development of language skills of students.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ МӘДЕНИЯТТЫҢ ТҮРЛЕРИ, ДҮЗИЛИСИ ҲӘМ МАЗМУНЫ ҲАҚҚЫНДА

Ө.Әлеуов – *педагогика илимлериниң докторы, профессор*

Әжинияз атындағы Нөкис мәмлекетлик педагогикалық институты

Э.А.Менлимуратова - *үлкен оқытыўшы*

Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети

Таянч сўзлар: маданият, тамойил, жараён, миллатлараро алоқа, миллат, ҳодиса, бағрикенглик, эстетика, усул, тил.

Ключевые слова: культура, принцип, процесс, межнациональное общение, национальность, феномен, терпимость, эстетика, манера, язык.

Key words: culture, principle, process, interethnic communication, nation, phenomenon, tolerance, aesthetics, approach, language.

Социаллық ҳәм мәдений өзгерислер инсаният тарийхының ең үлкен бөлегин қурайды. Сондай-ақ, инсаният тарийхы субъектлериниң топары, мысалы ушын, миллетлер, толық қәлиплесип болған жәмәәт есапланбайды. Бул жәмәәтлер, ең дәслеп, мәдениятлар раўажланыўының ҳәм өз ара тәсириниң нәтийжеси саналады, ал, мәдений өзгешеликлердиң жаңа түрлери жаңа дәстүрлер сыяқлы бәрҳа үзликсиз миллетлер турмысының түрли дереклеринен келип шығады. Басқаша қылып айтқанда, мәдeният улыўмалық түрде ҳәм миллетлераралық байланыс мәденияты, тийкарынан қатып қалған билим емес, бәлким, белгили бир динамизм арқалы сәўлеленген процессуал өзгешеликке ийе болып, ол жерде динамиканың кеңлиги миллетлераралық байланыстың тезлиги ҳәм үйлесими менен белгиленеди.

«Мәдeният» сөзи инсан тәрепинен жаратылып дүньяның рәң-бәреңлик дәрежелери ҳәм тараўлары менен байланыслы болған ҳәр түрли ўақыялар ҳәм ҳәдийселерди өз ишине алады. Соның ушын да, бәлким, мәдений көринислердиң рәң-бәреңлигин белгили бир анықламаға алып келиў нәтийжесиз. Қандай нәзер менен қарасақ та, бирде-бир жәмийет мәдениятсыз өмир сүре алмайтуғынын көремиз. Мәдeният болмаса, өз пикир ҳәм нийетлерин, ең қолайлы ҳәм анық түрде, оның жәрдеминде билдириў мүмкин болған, байланыс түри саналған тил де болмайды. Бәлким, өзлигин аңлаў да болмайды ҳәм буның ақыбетинде инсан ойлаў ҳәм пикир жүритиў имканиятларынан айырылады. Мәдeният – бул инсан дөретиўшилигиниң материаллық ҳәм руўхый дөретпелеринде, социаллық нормалар дизиминде, адамлардың тәбиятына, өзлерине ҳәм өз ара қатнасықларына болған мүнәсибетлердиң улыўмалығында сүўретленген турмысты шөлкемлестириўдиң ҳәм раўажландырыўдың өзине тән усылы есапланады.

Тарийхый тәжирийбелер көрсеткениндей, ҳәр қандай халық раўажланыў процесинде белгили дәрежеде өзге миллетлер менен байланыста болады. Миллетлераралық байланыслар – бул жәмийетлик ҳәм жеке байланыслар, түрли миллет ўәкиллериниң ҳәм материаллық, ҳәм руўхый қәдириятларын, олардың жәмийетлик искерлиги ҳәм күнделик турмысындағы көзқараслары, сезимлери, эмоциялары менен алмасыўды өз ишине алатуғын өз ара байланыслар. Миллетлер аралық өзара тәсир (түрлери, дүзилиси, мазмуны) оның этникалық, миллий идентификациялаўдың қайсы басқышына туўры келетуғынына байла